

Obsah

1	Dětská stomatologie – definice a cíle oboru – S. Fialová	9
1.1	Definice oboru	9
1.2	Cíle a koncepce dětské stomatologie	10
2	Vývoj a růst orofaciální oblasti dítěte – K. Nováková	11
2.1	Definice dítěte podle Charty	11
2.1.1	Vývoj osobnosti	12
2.1.2	Emocionální vývoj	12
2.1.2.1	Emocionální vývoj do 3 let	12
2.1.2.2	Emocionální vývoj od 3 do 6 let věku	12
2.1.2.3	Emocionální vývoj od 6–12 let	13
2.1.2.4	Emocionální vývoj od 13–18 let (adolescent)	13
2.1.3	Mentální vývoj	13
2.1.3.1	Mentální vývoj do věku 3 let	13
2.1.3.2	Mentální vývoj ve věku od 3 do 6 let	14
2.1.3.3	Mentální vývoj ve věku od 6 do 12 let	14
2.1.3.4	Mentální vývoj v období adolescence	14
2.1.4	Sociální vývoj	14
2.1.5	Somatický vývoj	14
2.1.6	Vývoj orofaciální oblasti dítěte	15
2.1.7	Faktory způsobující poruchy v prenatálním vývoji	16
2.1.8	Faktory způsobující poruchy v postnatálním vývoji	16
2.2	Vývoj zubů	16
2.2.1	Vývojové části zubního zárodku	17
2.2.1.1	Sklovinný orgán	17
2.2.1.2	Zubní papila	18
2.2.1.3	Zubní folikul	18
2.2.2	Tvorba kořene	18
2.2.3	Histogeneze tvrdých zubních tkání	19
2.3	Erupce	19
2.3.1	Stadia erupce zubů	19
2.3.2	Poruchy erupce zubů	20
2.3.3	Mechanismus erupce zubů	21
2.4	Vývoj zubů I. a II. dentice	22
2.4.1	Dočasný chrup	22
2.4.1.1	Vývojová údobí dočasných zubů	23
2.4.1.2	Exfoliace dočasných zubů	23
2.4.2	Stálý chrup	24
2.4.2.1	Zuby s nedokončeným vývojem	25
2.5	Rozdíly mezi zuby I. a II. dentice	26
2.6	Postavení zubů v čelisti	27
2.7	Zubní oblouky	28
2.8	Mezičelistní vztahy	29

3	Psychologické aspekty stomatologického ošetřování – K. Nováková	29
3.1	Dítě ve stomatologické ordinaci	31
3.2	Faktory ovlivňující chování dětí při ošetřování	31
3.2.1	Subjektivní faktory	31
3.2.2	Vnější vlivy	32
3.3	Příprava dítěte na ošetření	33
3.4	Dávkování léků u dětí	35
3.5	Příprava dětí na stomatologické vyšetření a ošetření	35
3.5.1	Psychoterapie	36
3.5.2	Medikamentózní příprava pacienta na ošetření	37
3.5.3	Sedace při vědomí	38
3.6	Bolest a metody jejího potlačení	39
3.6.1	Analgetika	39
3.6.2	Anestézie	40
3.6.2.1	Místní anestetika	40
3.6.2.2	Celková anestezie	42
4	Prevence a profylaxe – S. Fialová	43
4.1	Význam prevence v dětské stomatologii	43
4.2	Epidemiologie zubního kazu u dětí	44
4.3	Vztah mezi prevencí a terapií zubního kazu	46
5	Vyšetření a plán ošetření – S. Fialová	46
2.1	Anamnéza	47
2.2	Klinické vyšetření	48
2.2.1	Extraorální vyšetření	48
2.2.2	Intraorální vyšetření	48
2.3	Rentgenové vyšetření	50
2.3.1	Indikace rtg vyšetření u dětí	51
2.3.2	Technika snímkování	51
2.4	Plán ošetření	52
6	Zubní kaz – K. Nováková	53
6.1	Dočasný chrup	54
6.1.1	Epidemiologie zubního kazu u dočasných zubů	54
6.1.2	Vnímavost k zubnímu kazu u zubů I. dentice	55
6.1.3	Rizika výskytu zubního kazu u dočasných zubů	55
6.1.4	Klinický obraz a diagnostika zubního kazu I. dentice	56
6.1.5	Klinický obraz a diagnostika zubního kazu u I. dentice	57
6.1.6	Zásady terapie kazu u dočasných zubů	59
6.1.7	Terapie jednotlivých typů kazů u dočasné dentice	61
6.1.7.1	Ošetření iniciální kariesní léze	61
6.1.7.2	Terapie kariesní léze s kavitací u dočasných zubů	61
6.1.7.2.1	Ošetření kazů na okluzní ploše dočasných molárů	62
6.1.7.2.2	Ošetření kazů na aproximálních plochách dočasných molárů	63
6.1.7.2.3	Ošetření frontálních zubů	65
6.1.7.2.4	Terapie kariézní léze s kavitací na bukalní a linkvální ploše zubu	66

6.1.7.2.5	Ošetření kazů blízkých dření u dočasných zubů	66
6.1.7.3	Netradiční způsoby ošetření zubů I. dentice	66
6.1.7.3.1	Modifikované preparace	66
6.1.7.3.2	Kovová korunka	67
6.1.7.3.3	Extrakce	67
6.1.7.3.4	Pečetění fisur u dočasných zubů	67
6.1.7.3.5	Preventivní výplň u dočasných molárů	68
6.1.7.3.6	Atraumatické ošetření kazu	68
6.1.7.3.7	Prozatímní výplň u dočasných zubů	68
6.2	Stálá dentice	68
6.2.1	Rizika výskytu kazu u stálých zubů	68
6.2.2	Specifika fisurálního kazu u stálých zubů	69
6.2.3	Kazy na hladkých plochách zubu	69
6.2.4	Specifika kazů u stálých zubů s nedokončeným vývojem	69
6.2.5	Klinický obraz a diagnostika zubního kazu u stálých zubů s nedokončeným vývojem	70
6.2.6	Terapie zubů s nedokončeným vývojem	71
6.2.7	Alternativní postupy při ošetření kazů na okluzních plochách stálých molárů	71
6.2.7.1	Observace a dispenzarizace	71
6.2.7.2	Ošetření lakem	71
6.2.7.3	Pečetění fisur	72
6.2.7.4	Preventivní výplň	73
6.2.7.5	Tradiční terapie kariesní léze	74
6.2.7.6	Stálé zuby s dokončeným vývojem	75
6.3	Výplňové materiály v pedostomatologii	75
6.3.1	Amalgám	76
6.3.2	Skloionomerní cementy	76
6.3.3	Kompomery	78
6.3.4	Kompozitní materiál	78
6.3.5	Výplňové materiály u zubů I. dentice	79
6.3.6	Výplňové materiály u zubů s nedokončeným vývojem	79
6.3.7	Hodnocení výplňových materiálů	79
7	Endodontické ošetření u dětí – S. Fialová	80
7.1	Cíle endodontického ošetření v dětském věku	80
7.2	Endodontické ošetření v dočasném chrupu	80
7.2.1	Diagnostická kritéria pro hodnocení stavu zubní dřeně periodontia	81
7.2.2	Volba metody ošetření	82
7.2.2.1	Překrytí dřeně	82
7.2.2.2	Odstranění části zubní dřeně – pulpotomie	83
7.2.2.3	Úplné odstranění dřeně – pulpektomie – exstirpace	86
7.2.2.4	Přehled používaných terapeutických prostředků	87
7.3	Endodontické ošetření stálých zubů s nedokončeným vývojem	87
7.3.1	Diagnostická kritéria stavu zubní dřeně	88
7.3.2	Volba metody ošetření	89
7.3.2.1	Překrytí dřeně	89

7.3.2.2	Odstranění části zubní dřevě	89
7.3.2.3	Metody ošetření kořenového kanálku	90
8	Úrazy zubů – K. Nováková	94
8.1	Charakteristika úrazů	94
8.1.1	Lokalizace úrazu zubů	94
8.1.2	Příčiny úrazů	94
8.1.3	Predisponující faktory	94
8.1.4	Mechanismus úrazů	95
8.1.5	Typy úrazů	95
8.2	Klasifikace úrazů	95
8.3	Charakteristika úrazů zubů	98
8.4	Vyšetření a diagnostika úrazu	98
8.5	Zásady terapie stálých zubů	99
8.6	Dlahy	100
8.7	Specifika jednotlivých typů úrazů stálých zubů (SZ)	102
8.7.1	Infrakce skloviny SZ	102
8.7.2	Fraktura skloviny SZ	102
8.7.3	Nekomplikovaná fraktura korunky SZ	103
8.7.4	Komplikovaná fraktura korunky SZ	104
8.7.5	Fraktura korunka – kořen SZ	105
8.8	Charakteristika poranění periodontálních tkání	107
8.8.1	Kontuze SZ	109
8.8.2	Subluxace lehká SZ	109
8.8.3	Extruze SZ	110
8.8.4	Těžká subluxace SZ	110
8.8.5	Intruze SZ	111
8.8.6	Luxace SZ	112
8.9	Charakteristika úrazů u dočasných zubů	114
8.9.1	Poranění tvrdých zubních tkání a pulpy	114
8.9.2	Poranění periodontálních tkání	114
8.10	Komplikace po úraze dočasných zubů	115
8.11	Postižení zárodků stálých zubů	116
9	Zásady protetického ošetření dětí – S. Fialová	116
9.1	Obecné principy	116
9.2	Protetická rekonstrukce korunek zubů	117
9.2.1	Dočasné zuby	117
9.2.2	Stálé zuby	118
9.2.2.1	Vitální zuby s neukončeným vývojem kořene	118
9.2.2.2	Vitální zuby po ukončení vývoje kořene	119
9.2.2.3	Zuby po ošetření dřevěné dutiny	120
9.3	Náhrady chybějících zubů	120
9.3.1	Náhrady v dočasném chrupu	120
9.3.2	Náhrady ve smíšeném chrupu	122

9.3.3	Náhrady zubů ve stálém chrupu	122
9.4	Závěry	124
10	Parodontopatie a onemocnění ústní sliznice u dětí – S. Fialová	125
10.1	Zdravý parodont v dětském věku	125
10.2	Gingivitidy	126
10.2.1	Epidemiologie a etiologie	126
10.2.2	Klinika a terapie gingivitid	127
10.2.2.1	Hyperplastické gingivitidy	128
10.2.2.2	Gingivální recesy	128
10.2.2.3	Ulcerózní gingivitida (ANUG, akutní nekrotizující ulcerózní gingivitida)	128
10.3	Parodontitidy	129
10.3.1	Epidemiologie a etiologie	129
10.3.1.1	Onemocnění parodontu v souvislosti se systémovým onemocněním	130
10.3.1.2	Parodontitis juvenilis	131
10.3.2	Klinika a terapie parodontitid	132
10.3.3.1	Mukogingivální chirurgie v dětském věku	133
10.4	Onemocnění ústní sliznice v dětském věku	134
10.4.1	Infekční onemocnění v ústní dutině	134
10.4.2	Akutní a chronické slizniční ústní léze v dětském věku	136
11	Handicapovaní pacienti – K. Nováková	137
11.1	Handicapované děti v rodině a ve společnosti	137
11.2	Helsinská deklarace	137
11.3	Charakteristika handicapu	138
11.4	Epidemiologie	138
11.5	Rizikové faktory v orofaciální oblasti	139
11.6	Poruchy v orofaciální oblasti	140
11.6.1	Primární poruchy	140
11.6.2	Sekundární poruchy	140
11.6.3	Dispozice ke stomatologickým afekcím u celkových onemocnění	141
11.7	Možnosti ovlivnění chování dětí při ošetřování	143
11.8	Stomatologická péče	143
11.9	Vyšetření pacienta	144
11.9.1	Preventivní program podle rizika výskytu kazů	145
11.9.2	Dietetika	145
11.9.3	Profesní a domácí orální péče	145
11.9.4	Fluoridy	145
11.10	Terapie	146
11.10.1	Psychoneurologické postižení	146
11.10.2	Senzorické postižení	147
11.10.3	Chronické systémové choroby	147
11.11	Lékař a zdravotnický personál	148
11.12	Multiprofesionální spolupráce	148
11.13	Zkvalitnění dosavadní péče	148

12	Stomatologická problematika dětí podle věku – S. Fialová	150
1.1	Děti s dočasným chrupem (0–6 let)	150
12.2	Období smíšeného chrupu (6–15 let)	151
12.3	Období stálého chrupu (po 15. roce věku)	153

Literatura	154
-------------------------	------------

155	10.2.1.1. Epidemiologie a etiologie	155
156	10.2.2. Klinika a terapie gingivitid	156
157	10.2.2.1. Ektoproblastické gingivitidy	157
158	10.2.2.2. Gingivální rozvoj	158
159	10.2.2.3. Ulcerózní gingivitida (ANUG, akutní nekrotická ulcerózní gingivitida)	159
160	10.3. Parodontitidy	160
161	10.3.1. Epidemiologie a etiologie	161
162	10.3.1.1. Onkocytární parodontitida v souvislosti se systémovým onemocněním	162
163	10.3.1.2. Parodontitida juvenilis	163
164	10.3.2. Klinika a terapie parodontitid	164
165	10.3.2.1. Multiofukální chápání v dětském věku	165
166	10.4. Onkocytární štěpní splanice v dětském věku	166
167	10.4.1. Lokální onemocnění v děti dutiny	167
168	10.4.2. Akutní chronické splanice v dětském věku	168
169	10.5. Léčba splanicových onemocnění	169
170	10.5.1. Léčba splanicových onemocnění	170
171	10.5.2. Léčba splanicových onemocnění	171
172	10.5.3. Léčba splanicových onemocnění	172
173	10.5.4. Léčba splanicových onemocnění	173
174	10.5.5. Léčba splanicových onemocnění	174
175	10.5.6. Léčba splanicových onemocnění	175
176	10.5.7. Léčba splanicových onemocnění	176
177	10.5.8. Léčba splanicových onemocnění	177
178	10.5.9. Léčba splanicových onemocnění	178
179	10.5.10. Léčba splanicových onemocnění	179
180	10.5.11. Léčba splanicových onemocnění	180
181	10.5.12. Léčba splanicových onemocnění	181
182	10.5.13. Léčba splanicových onemocnění	182
183	10.5.14. Léčba splanicových onemocnění	183
184	10.5.15. Léčba splanicových onemocnění	184
185	10.5.16. Léčba splanicových onemocnění	185
186	10.5.17. Léčba splanicových onemocnění	186
187	10.5.18. Léčba splanicových onemocnění	187
188	10.5.19. Léčba splanicových onemocnění	188
189	10.5.20. Léčba splanicových onemocnění	189
190	10.5.21. Léčba splanicových onemocnění	190
191	10.5.22. Léčba splanicových onemocnění	191
192	10.5.23. Léčba splanicových onemocnění	192
193	10.5.24. Léčba splanicových onemocnění	193
194	10.5.25. Léčba splanicových onemocnění	194
195	10.5.26. Léčba splanicových onemocnění	195
196	10.5.27. Léčba splanicových onemocnění	196
197	10.5.28. Léčba splanicových onemocnění	197
198	10.5.29. Léčba splanicových onemocnění	198
199	10.5.30. Léčba splanicových onemocnění	199
200	10.5.31. Léčba splanicových onemocnění	200
201	10.5.32. Léčba splanicových onemocnění	201
202	10.5.33. Léčba splanicových onemocnění	202
203	10.5.34. Léčba splanicových onemocnění	203
204	10.5.35. Léčba splanicových onemocnění	204
205	10.5.36. Léčba splanicových onemocnění	205
206	10.5.37. Léčba splanicových onemocnění	206
207	10.5.38. Léčba splanicových onemocnění	207
208	10.5.39. Léčba splanicových onemocnění	208
209	10.5.40. Léčba splanicových onemocnění	209
210	10.5.41. Léčba splanicových onemocnění	210
211	10.5.42. Léčba splanicových onemocnění	211
212	10.5.43. Léčba splanicových onemocnění	212
213	10.5.44. Léčba splanicových onemocnění	213
214	10.5.45. Léčba splanicových onemocnění	214
215	10.5.46. Léčba splanicových onemocnění	215
216	10.5.47. Léčba splanicových onemocnění	216
217	10.5.48. Léčba splanicových onemocnění	217
218	10.5.49. Léčba splanicových onemocnění	218
219	10.5.50. Léčba splanicových onemocnění	219
220	10.5.51. Léčba splanicových onemocnění	220
221	10.5.52. Léčba splanicových onemocnění	221
222	10.5.53. Léčba splanicových onemocnění	222
223	10.5.54. Léčba splanicových onemocnění	223
224	10.5.55. Léčba splanicových onemocnění	224
225	10.5.56. Léčba splanicových onemocnění	225
226	10.5.57. Léčba splanicových onemocnění	226
227	10.5.58. Léčba splanicových onemocnění	227
228	10.5.59. Léčba splanicových onemocnění	228
229	10.5.60. Léčba splanicových onemocnění	229
230	10.5.61. Léčba splanicových onemocnění	230
231	10.5.62. Léčba splanicových onemocnění	231
232	10.5.63. Léčba splanicových onemocnění	232
233	10.5.64. Léčba splanicových onemocnění	233
234	10.5.65. Léčba splanicových onemocnění	234
235	10.5.66. Léčba splanicových onemocnění	235
236	10.5.67. Léčba splanicových onemocnění	236
237	10.5.68. Léčba splanicových onemocnění	237
238	10.5.69. Léčba splanicových onemocnění	238
239	10.5.70. Léčba splanicových onemocnění	239
240	10.5.71. Léčba splanicových onemocnění	240
241	10.5.72. Léčba splanicových onemocnění	241
242	10.5.73. Léčba splanicových onemocnění	242
243	10.5.74. Léčba splanicových onemocnění	243
244	10.5.75. Léčba splanicových onemocnění	244
245	10.5.76. Léčba splanicových onemocnění	245
246	10.5.77. Léčba splanicových onemocnění	246
247	10.5.78. Léčba splanicových onemocnění	247
248	10.5.79. Léčba splanicových onemocnění	248
249	10.5.80. Léčba splanicových onemocnění	249
250	10.5.81. Léčba splanicových onemocnění	250
251	10.5.82. Léčba splanicových onemocnění	251
252	10.5.83. Léčba splanicových onemocnění	252
253	10.5.84. Léčba splanicových onemocnění	253
254	10.5.85. Léčba splanicových onemocnění	254
255	10.5.86. Léčba splanicových onemocnění	255
256	10.5.87. Léčba splanicových onemocnění	256
257	10.5.88. Léčba splanicových onemocnění	257
258	10.5.89. Léčba splanicových onemocnění	258
259	10.5.90. Léčba splanicových onemocnění	259
260	10.5.91. Léčba splanicových onemocnění	260
261	10.5.92. Léčba splanicových onemocnění	261
262	10.5.93. Léčba splanicových onemocnění	262
263	10.5.94. Léčba splanicových onemocnění	263
264	10.5.95. Léčba splanicových onemocnění	264
265	10.5.96. Léčba splanicových onemocnění	265
266	10.5.97. Léčba splanicových onemocnění	266
267	10.5.98. Léčba splanicových onemocnění	267
268	10.5.99. Léčba splanicových onemocnění	268
269	10.5.100. Léčba splanicových onemocnění	269